

ПРІОРИТЕТНІСТЬ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Рябуха Галина Ігорівна

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Чернігівський національний технологічний університет

Гарантування продовольчої безпеки – стратегічна ціль розвитку аграрного сектора економіки України, першочерговим завданням якої є забезпечення наявності продуктів харчування високої якості та в достатній кількості. Саме тому, держава повинна підтримувати розвиток галузі тваринництва, суб'єкти господарювання якої виробляють основні харчові продукти, а саме: м'ясо, молоко, рибу, яйця.

Закон України від 23.12.2011 №8370-1 «Про продовольчу безпеку України» визначає правові, економічні, соціальні, екологічні та організаційні засади державної політики в сфері формування продовольчої безпеки України [2]. Згідно із законом «продовольча безпека – соціально-економічний та екологічний стан в державі, при якому всі її громадяни стабільно та гарантовано забезпечені продовольством (харчові продукти необхідні для забезпечення життєдіяльності організму людини та її розвитку) в необхідній кількості, асортименті та відповідної якості» [2].

У 2012 році дослідницький підрозділ журналу The Economist запропонував Глобальний індекс продовольчої безпеки (Global Food Security Index), який охоплює основні показники доступності та якості харчових продуктів у розвинених країнах та тих, що розвиваються [4]. Індекс складається з чотирьох показників: якість та безпека, економічна доступність, фізична доступність, природні ресурси. Під економічною доступністю розуміють здатність населення купувати продукти харчування, а також їх вразливість до цінових коливань та наявність програм підтримки споживачів. Фізична

доступність - достатність національних продовольчих ресурсів, ризик порушення постачання, національний потенціал для розширення сільськогосподарського виробництва. Якість та безпечність – різноманітність і якість харчування, а також безпека харчових продуктів. Природні ресурси - ризики країни при зміні природних ресурсів та рівень її адаптації.

Згідно з офіційними даними на 16.10.2018р. Україна посіла 63 місце із 113 країн [5], а п'ятірка лідерів виглядає наступним чином: Сінгапур, Ірландія, Великобританія, США, Нідерланди. Ці країни мають гарні погодні умови, їхня продукція фінансово і фізично доступна, якісна та безпечна. Показники глобального індексу продовольчої безпеки (ГПБ) представлені в (табл.1).

Таблиця 1

Показники глобального індексу продовольчої безпеки України на 16.10.2018р.

Показники	ГПБ	Економічна доступність	Фізична доступність	Якість та безпечність	Природні ресурси
Рейтинг України	63	66	73	46	76

Джерело: побудовано за даними [5]

Серед найбільших переваг, які має наша держава, експерти визначають: наявність програм продовольчої безпеки, помірні тарифи на імпорт сільськогосподарської продукції та низький рівень втрат продовольства [4]. Однак, рівень корупції, недостатній обсяг фінансування наукових досліджень і новітніх розробок в аграрному секторі та ризики політичної нестабільності перешкоджають досягненню високого рейтингу в системі глобального індексу продовольчої безпеки серед інших країн.

Основної уваги при оцінюванні рівня продовольчої безпеки заслуговує саме індикатор обсягу та структури споживання населення. Набір базових продуктів харчування, на основі яких проводиться оцінювання рівня продовольчої безпеки, визначається чинними нормативними актами України та

складається з м'яса та м'ясопродуктів; молока і молочних продуктів; яєць; риби і рибопродуктів; цукру; олії; картоплі; овочів та баштанних продовольчих культур; плодів, ягід та винограду; хліба та хлібних продуктів [3]. Показники споживання населенням України м'ясо-молочних, рибних продуктів та яєць наведено в (табл. 2).

Таблиця 2

Рівень споживання населенням України основних видів харчових продуктів (на одну особу в рік, кг)

Види продуктів	Раціональна норма споживання	2000р.	2005р.	2010р.	2015р.	2016р.	2017р.	Індикатор достатності споживання 2017р./рац. норма спож., %
М'ясо, м'ясо-продукти	83	32,8	39,1	52,0	50,9	51,4	51,7	0,62
Молоко, молоко-продукти	380	199,1	225,6	206,4	209,9	209,5	200,0	0,52
Риба, рибні продукти	20	8,4	14,4	14,5	8,6	9,6	10,8	0,54
Яйця, шт.	290	166	238	290	280	267	273	0,94

Джерело: побудовано за даними [1]

Статистичні дані доводять, що споживання основних харчових продуктів протягом 2000-2017рр. не відповідає встановленим раціональним нормам. Індикатор достатності споживання м'яса та м'ясопродуктів у 2017р. - (0,62%), молока та молокопродуктів - (0,52%), риби та рибних продуктів (0,54%), яєць (0,94%). Серед причин можна визначити низьку купівельну спроможність населення та вживання інших більш доступних харчових продуктів.

Таким чином, в Україні варто розглядати два основні напрями досягнення продовольчої безпеки. По-перше, необхідно забезпечувати постачання продовольства в таких кількостях, які могли б забезпечити здорове і повноцінне харчування населення. По-друге, треба зробити наголос на досягненні самозабезпеченості продукцією сільського господарства (зокрема продукцією, яку виробляють у господарствах населення), а також на підтримці і захисті державою вітчизняних товаровиробників.

Література

1. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України: стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2018. – 59с.
2. Закон України від 23.12.2011 №8370-1 «Про продовольчу безпеку України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/pt/reports.leftcol?ptid=9609>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від від 14.04.2000 № 656 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/656-2000-п>
4. ТОВ “БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bakertilly.ua/news/id44424>
5. Global Food Security Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://foodsecurityindex.eiu.com/>